



שיחת
חיזוק

ממרן רבנו הגר"ש קורח שליט"א

בעבין
עמלה של תורה

זמן חורף תשע"ג

נדבת ר' מאיר ושולה זכריה הוי'

לע"ג ולמ"ג המקובלים וראב"ד ביד"א

מו"ר ר' מנשה בן מו"ר ר' שלום זכריה זצוק"ל זיע"א

מו"ר ר' שלום בן מו"ר ר' מנשה זכריה זצוק"ל זיע"א

מו"ר ר' צדוק בן מו"ר ר' שלום זכריה זצוק"ל זיע"א

כאמו"ר עובדיה בן מו"ר צדוק זכריה זצוק"ל זיע"א

יו"ל ע"י מכון "שפתי מלך" להוצאת כתבי רבותינו זיע"א ולהבל"ח שליט"א
ת.ד. 238 בני-ברק

עמלה של תורה

רבתי, אני רוצה לדבר על שני יסודות בלימוד.

ייתה לי שאלה בעיקר **דרכי הלימוד**, למה חכמי התלמוד לא חיברו את הת-

למוד, לכה"פ כמו הרי"ף, וכ"ש הרמב"ם, היו נותנים לנו פסקים.

למה עשו לנו, ומה רצו ממנו בפילפולים הארוכים האלו, כמו שהרמב"ם

עשה, וכמו שהרי"ף עשה יכלו גם הם לעשות ולקצר הדרך.

ואז הגעתי למסקנא שלא רק שחז"ל הקדו' מסרו לנו תושבע"פ במעמד הר

סיני, מה מותר ומה אסור, מה כשר ומה טרף, מה טהור ומה טמא.

אלא חלק ממסירת התורה במעמד הר סיני הי' גם **איך** ללמוד אותה לא

רק **מה** לומדים, אלא **איך** מגיעים ללימוד התורה, ורק בדרך הזו שהתלמוד

מראה לנו, והיינו, בדרך הזו שעשה התלמוד, איך להגיע לכל יסוד ויסוד, ולכל

הגדרה והגדרה, כך נמסר לנו מסיני להגיע לזה. **ולכן א"כ לא נכתב התלמוד**

בפסקי הלכות. אלא דרך בלימוד היא הדרך לקבלת התורה.

אח"כ מצאתי **יסוד עצום** במדרש תנחומא, המדרש תנחומא אומר (בפר'

נח): שהגיעה והבנת המשנה והתלמוד הוא מדין של **מסירות נפש**, ומקיום

המצוה ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך. ושם הוא כותב: שהמסירות

ייא לא רק של הנפש אלא גם של הגוף, כי הוא מבלה ומנבל גופו על התל-

מוד.

נמצא כי אהבת השי"ת נבחנת **ביגיעת הלימוד**. ואז הוא ממשיך ואומר:

1 נאמר בשנת תשס"ז

נאמר באיוב ולא תימצא בארץ החיים. וכי בארץ המתים תימצא? אלא שלא תימצא תורה שבע"פ אצל מי שיבקש עונג העולם, תאוה, וכבוד, וגדולה. כי כך דרכה של תורה, פת במלח תאכל. איזוהי תורה שהיא פת במלח תאכל, זוהי תורה שבע"פ שהיא **קשה** ללמוד. זהו לשון של תנחומא, מבהיל. **וממשיך המדרש ואומר:** ויש בה (בתורה) צער גדול, שהיא משולה לחושך, שנא' העם ההולכים בחושך יראו אור גדול - אלו בעלי תלמוד. והיא עזה וקשה כשאל קינאה, נורא נוראות.

ולפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב את הקב"ה בכל ליבו, ובכל נפשו, ובכל מאודו. שנא' ואהבת את ה"א בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאודך. הנה יש לנו יסוד עצום שאדם **שמתייגע** בתלמוד, ומבלה גופו בלימוד התורה הקדו'. הוא מקיים מצות ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך. ולא רק לעלות למוקד ולהשרף, אלא בעצם שהינך מנבל גופך וחייך אתה מבלה, ואתה מתייגע, והסוגיא כל כך קשה, וכל כך עז הקושי. ואעפ"כ אתה יושב וממשיך ללמוד בהתמדה, ובעמל, **כאן קיימת מצות ואהבת את ה"א בכל לבבך, ובכל נפשך, ובכל מאודך.**

וממילא זהו הביאור במה שכל הש"ס והתלמוד הוא בדרך הפילפול, ומשום שהתלמוד נתן לנו דרך של קיום מצות ואהבת את ה"א בכל לבבך ובכל נפשך. וזה רק על ידי דרך הלימוד הזאת. ורק ע"י יגיעת התורה והתמדת התורה, ול

שים עצמו **באווהלה של תורה**, ולנבל גופו על לימוד התורה, בדרך התלמוד רק עי"ז מגיעים לכל זה.

וזהו יסוד אחד.

וכתוב שם במדרש עוד: שמה שהשיבות ניצלו משמד ומשלל זהו רק בגלל שלמדו תלמוד, והיינו - שרק הישיבות הללו הם אלו שנצלו משלל ומשמד, ההם אלו שלא נגעו בהם, וזהו בגלל שהי' שם **מסירות נפש** על לימוד התורה. ושמה תאמרו אותו בן תורה הוא עני, מדולדל, מסכן. ע"ז באו לשונות אחרים לומר לך תדע לך שהת"ח שנדמים לך כעניים מדולדלים, הם **עשירים אדירים**, התורה נקראת רכוש והון עתק להם.

ירושלמי שהם יורשים אותה, שנא" **"תורה ציוה לנו משה מורשה קהילת יעקב"**. ויש שם בגמ' בסנהדרין (נט.) דבר מבהיל ונורא, הגמ' שם אומרת גוי שלמד תורה חייב מיתה, משום גזלן, ודין בן נוח שגזל דחייב מיתה. והביאור - גוי, אתה לומד תורה. אתה לוקח תורה שאינה שלך. אתה לוקח תורה שירשתי אותה כנכס שלי. ממילא אתה חייב מיתה, גזלן.

ולמאן דאמר אל תקרי מורשה אלא מאורשה, כאילו בא על נערה המאורסה וחייב סקילה. הוי אומר יש לנו ב' יסודות בלימוד התורה, **א** - היא **קנין שלי**. **ב** - והיא גם **ארוסה שלי**.

וצריך ביאור למה התורה אינה מוגדרת נשואה. והבי' שזה מסיבה פשוטה, שהארוסה אתה מצפה כל רגע ורגע מתי תכנוס אותה ומתי תראה אותה,

והנשואה כבר זה לא כך, ואין התשוקה לנשואה כהארוסה שמצפה לה כל יום. ומאותו יסוד כתוב ג"כ "היום הזה מצוון ה'", ומהו היום הזה. אלא שהתורה תהא בעיניך כאילו נתונה ממש היום הזה. וכל יום ויום היא ניתנת לך, וכל יום ויום יהיו בעיניך כחדשים.

וולם זה ניחא עם הגוי, שאיתו אפשר להסתדר, נהרוג אותו. אולם עם מל' חמת היצר איתו איך נסתדר, הרי היצה"ר הוא לא כמו הגוי, ויותר גרוע מהגוי משום שהגוי לא מפריע לי ללמוד, אלא הוא רק לומד.

משא"כ היצה"ר גוזל אותי, ולוקח לי את הכל, ולא נותן לי ללמוד. והוא הגזלן הכי גדול שיכול להיות.

שמעתי ממו"ר הגר"א קוטלר זצ"ל משהו מופלא: כשבן ישיבה יוצא מהישיבה, זהו כמו אותו חייל שמשאיר את נישקו באוהל ויוצא למקום חיות וליסטים. הוא מפקיר את נישקו, הוא לא יוצא עם הנשק שלו. **דהיינו שהישיבות הקדושות הם האוהלים המגינים מפני הנסיונות.** עכ"כ הגענו להגדרות כאלו.

יסודות בלימוד התורה

²אני רוצה לומר לכם מה שמו"ר הגר"א קוטלר זצ"ל אומר במשנת ר"א (עמ' קפא) הוא מגדיר שם מהו **גדר תורה**. ואם לא, **זה לא תורה**.

גדר תורה הוא - שלומדים בתכלית הטהרה.

יסוד שני - שמשוחררים מכל נטיות ורצונות.

יסוד שלישי - שהעמל בתורה יהי' מכלל עמילות כל התורה.

כלומר: אם אתה לוקח סוגיא, ואתה מנותק מסוגיות שקדמו לה, ומנותק

משלאחריה, ואין לך מבט על כל הש"ס, ואתה רק שולה מן הים, **זה אינו גדר**

של תורה. עמלה של תורה מקומי צריך לקבל סוללות, ותיווך, ועצות, וסיוע

מכללות הש"ס, **וזוהו עמלה של תורה**.

בבחרותי, בלומדי בישיבת פוניבז' יצא לאור בזמנו האינצקלופדיה התלמוד

דית,

וזכרתי שמרן ראה"י הגראמ"מ שך זצ"ל אמר **שאסור** להחזיק את האינצקלור

פדיה, משום **"ואל תשכן באוהלך עולה"**, שהיא **ממעטת** עמלה של תורה.³

וכל שכן היום שכל דבר מגישים לך מוכן ומזומן, **וזוהו לא עמלה של תורה**.

היום ישנו את המחשב, מחברים ספרים, לוחצים כפתור כאן, כפתור שם,

² נאמר בשנת תשס"ח.

³ נשאל רבנו שליט"א ע"י א' מתלמידי, האם מן הראוי לבן תורה להשתמש בגמרות

עם פירוש וביאור דברי הגמרא (כגון: שוטנשטיין, מתיבתא, וכי"ב). והשיב רבנו

שליט"א, שאין ראוי לבני תורה להשתמש בגמרות כגון אלו, שהן ממעטות עמלה של

תורה. וציין למעשה זה עם מרן הגראמ"מ שך זצ"ל.

כפתור פה, מצרפים סוגיא לסוגיא. **זהו אינו עמלה של תורה אמיתי!**
עמל התורה זהו **שמתייגעים**, ושוברים את הראש שעות על גבי שעות עד
שמוציאים את הענין מהסוגיא מכוחותיך העצמיים, ומכללות כל הש"ס,
אאח"כ אתה בודק ומשווה ורואה אם טעית, ואם לא טעית בראשונים ובאחרו-
נים, **זהו עמלה של תורה אמיתי.**

ערך הזמן

אני³ רוצה לומר לכם דברים קצרים, חברי בני הישיבות והכוללים.
היסוד והסוד להצלחה בלימוד הוא **להעריך** את יקרות וחשיבות הזמן, אדם
שאינו מעריך את הזמן ממילא כל לימודו **אינו מסודר**, וכן דרך החשיבה שלו
אינה מסודרת כלל.

הנה הרי כל אדם רוצה להאריך ימים, והרי כל תכלית החיים היא בכדי לזכות
חיי העולם הבא. לא לאכול, לא לשתות, ולא לישון ולא להעשיר, אלא למ-
טרה אחת ויחידה שהיא חיי עוה"ב, והיאך זוכים לחיי העוה"ב, **על ידי לימוד
התורה הקדו' וקיום המצוות בשלימות.**

כתיב "ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה".
למה צריך שמונים שנה למה לא צריך תשעים שנה, למה לא מספיק יום
אחד בכדי לזכות לחיי העוה"ב?² ואני רוצה לומר לכם שבאמת ה' מספיק יום
3 נאמר בשנת תשס"ט.

אחד, ולא צריך לא שמונים שנה, ולא תשעים שנה, ואפי' שעה אחת, ורגע אחד ג"כ הי' מספיק.

במשנה באבות כתוב:

"היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, ובעל הבית דוחק."

לא אמר התנא החיים קצרים - שהרי באמת החיים קצרים, שכתוב **"מינו כצל עובר"**, לא כצילו של הכותל, ולא כצילו של אילן, אלא כשל עוף הפורח באויר, (קה"ר א-ג).

ואלא שחכמים לא מדדו את **'כמות'** החיים, אלא מדדו את **איכות** החיים. אדם יכול לזכות ביום אחד לחיי העולם הבא, מה שהי' צריך לרכוש במשך שמונים שנה, ביום אחד אדם יכול להכיל כל מה שבמשך שמונים או מאה שנה הי' צריך להכיל.

"שוב יום אחד לפני מיתתך", לא נאמר שוב לפני מיתתך, שוב שנה לפני זה, שוב כשתתקרב לזה. אלא **"שוב יום אחד"**, וכי אדם יודע מתי ימות, ומבארת הגמ', אדרבה ישוב היום שמא ימות למחר, ישוב מחר שמא ימות למחר. זאת אומרת כל חייו של האדם נמדדים סביב יום אחד, ואינם נמדדים לפי שנים רבות. והיינו, שהעיקר הוא **האיכות ולא הכמות** וכל מה שצריך שנים רבות זהו בכדי שאם יטעה פה, ויכשל שם, יהי' לו אפשרות להציל את עצמו.

ודוד המלך אומר זאת בפירושו: (תהילים, פ"ד - יא) **"כי טוב לי יום בחצריך מאלף**

בחרתי, הסתופף בבית אלוקי, מדור באהלי רשע וכו'. והיינו, שיום אחד ככול להכיל אלף ימים. כל פעולה של אלף ימים יכול אדם לדחוף אותה ולעשות זאת ביום אחד.

ישנו הספד ידוע בירושלמי (ברכות פ"ב הל"ח) על רב בון שאמר עליו ההוא ספדנא, יגע רב בון בעשרים ושמונה שנותיו מה שתלמיד ותיק במאה שנותיו יגע. כלומר, רב בון הכיל בעשרים ושמונה שנה, מאה שנים. **מבהיל ממש.** יתר על כן, לא רק יום אחד יכול להכיל בתכליתו מה שמבקשים באורך ימים, גם **שעה אחת** יכולה להכיל זאת.

מצאנו רבי בכה, מצאנו ר' יוחנן בכה, ואף מצאנו (ע"ז ז.) אלעזר בן דורדיא בכה, וכשמת, יצתה בת קול ואמרה מזומן ר' אלעזר בן דורדיא לחיי העולם הבא, בכה רבי ואמר **יש קונה עולמו בשעה אחת.** מה שאני יגע בשמונים, תשעים שנה, מה שרציתי לתכלית לקבל אורך ימים. איש הזה במשך שעה אחת הגיע למה שאחר הי' צריך ליגע בשמונים שנותיו.

זאת אומרת הזמן נמדד ברגעים, בשעות, וביום, **באיכות ולא באורך ימים.** ואל ישלה עצמו כל אחד שיש לו עוד אריכות ימים בכדי ללמוד, שהנה אנחנו וואים אסונות נוראים שמתחדשים עלינו חדשים לבקרים, איך נקטעים בחרים ואברכים צעירים ל"ע.

וכך הוא לשון הרמב"ם (בפ"א הל"ב והל"ג מתעניות): **ודבר זה מדרכי התשובה הוא,**

שבזמן שתבוא צרה ויזעקו ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב עוונתיכם הטו וגו'. וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו, אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו מקרית,

הרי"ז דרך אכזריות וגורמת להם **להדבק** במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות וכו', עייש"ב.

השבוע ה' לי זעזוע בא אלי בן ישיבה בן 15 להתפלל עליו, יש לו את המחלה. אנחנו לא יודעים מה ילד יום, ולכן אנו צריכים לרכז את החיים בשעה הזו, **יש קונה עולמו בשעה אחת**, שעה אחת יכולה להכניס לתוכה תכלית של שמונים, תשעים שנה, ועל כן חשוב מאוד הזמן, זה גורלי מאוד בשבילנו, **יש קונה עולמו בשעה אחת**, אולם יש ר"ל מאבד עולמו בשעה אחת.

אנחנו צריכים לדעת ולקחת את זה בחשבון **שתכלית החיים** היא אך ורק לימוד התורה"ק, ובתכלית החיים ניתן למצת בשעה אחת שבעים, שמונים שנה ויותר.

הקב"ה יזכה את כולנו ואני בתוכם, שנזכה ונאריך ימים. אבל שהאדם ידע שאפשר ואפשר, וכ"ש באם האדם יאריך ימים שמונים או תשעים שנה להוסיף ולהוסיף עוד בכל עוז.

וכבר הלוא כתב הרמב"ם (בספה"מ עמ"ס מכות) **ר"ח בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות**. ואומר הרמב"ם

דבר מבהיל: שמתוך התרי"ג מצוות לכה"פ אחת יעשנה האדם בשלימות. זאת אומרת אותו רעיון של הזמן מושלך בדברי הרמב"ם לגבי נתינת הקב"ה תרי"ג מצוות, שלכל הפחות יעשה האדם מצוה אחת **בשלימות**, ואותו הדבר לגבי הזמן שלכה"פ **לנצל הזמן** שניתן לנו **לשלימות גמורה**. הקב"ה יזכה אותנו שנזכה **לנצל את הזמן**, ולעלות במעלות התורה ויראת שמים, והקב"ה ירחם עלינו ועל כלל ישראל לגאולה שלימה, אכי"ר.